МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено

На засіданні кафедри теорії та історії культури

філософського факультету

Львівського національного університету

імені Івана Франка

(протокол №1 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри Альчук М.П.

Силабус з навчальної дисципліни
“ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ”,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності «091 Біологія та біохімія»
2024 рік вступу

Львів 2026р.

Назва дисципліни	Історія української культури
Адреса викладання курсу	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	«091 Біологія та біохімія»
Викладач (-і)	Лекції та семінарські заняття: Лазарович Надія Василівна, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація викладача (-ів)	Електронна адреса: nadiya.lazarovych@lnu.edu.ua, Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 357
Консультації з дисципліни відбуваються	Аудиторні консультації відбуваються у день проведення семінарських занять (за попередньою домовленістю). В онлайн режимі – через Zoom, Google Meet (за попередньою домовленістю). Заочні консультації – електронна пошта, Viber.

Інформація про дисципліну	Навчальний курс «Історія української культури» є нормативною дисципліною для студентів першого року навчання галузі знань 05 «Соціальна та поведінкові науки» зі спеціальності 052 – «Політологія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання). Дисципліна викладається у першому семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Дисципліна покликана забезпечити для студентів-політологів ґрунтовні знання періодів розвитку історії української культури.
Коротка анотація дисципліни	Курс «Історія української культури» передусім передбачає вивчення та осмислення феномену української культури, яка має глибокі історичні корені та займає гідне місце у історико-культурному процесі Європи та світу. Цей курс дає змогу студентам комплексно розглянути культурогенез українського народу – від найдавніших часів до сьогодення, поєднуючи художньо-мистецькі, архітектурні, літературні, музичні, театральні, релігійні основи буття української культури. Це розширює світоглядні межі студентів, стає основою формування їхніх духовних цінностей та дає змогу гідно репрезентувати українську культуру в контексті їхнього самоусвідомлення та національної ідентичності.
Мета та цілі дисципліни	**Мета** курсу: познайомити студентів з особливостями культурогенезу та культурними надбаннями українського народу у процесі вивчення періодів розвитку української культури. **Завдання** курсу «Історія української культури» полягає у тому, щоб: ✓ здійснити аналіз історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору; ✓ ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення феномену української культури, закономірностями її функціонування і розвитку; ✓ проаналізувати підходи до етногенезу та культурогенезу українського народу формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій української культури; ✓ оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в українській культурі; ✓ розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в українській культурі, виходячи зі спадкоємності культурних особливостей періодів розвитку української культури.
Література для вивчення дисципліни	**Для засвоєння матеріалу дисципліни необхідно опрацювання таких джерел та літератури:**

Основна література:

1. Антонович В. Б. Про козацькі часи на Україні / Післям. М. Ф. Слабошпицького; Комент.: О. Д. Василюк, І. Б. Гирич. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с.
2. Археологія України : курс лекцій : навч. посіб / за ред. Л. Л. Залізняка. – Київ: Либідь, 2005. – 502 с.
3. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури. Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 413с.
4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. – Київ: МАУП, 2002. – 256 с.
5. Ваврух М.І. Нариси з історії української культури : архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно / Марія Ваврух, Роксоляна Гавалюк. – Львів: Світ, 2018. – 223 с.
6. Висоцький О. Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с.
7. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – 168 с.
8. Голубець М. Начерк історії українського мистецтва / Микола Голубець. – Львів : Накладом фонду ”Учітеся, брати мої”, 1922.
9. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Рижко В.А. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. – К.: Літера, 2000. – 464с.
10. Грушевський М. С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 1991. – Т. 1. – 1994. – 736 с.
11. Заєць І.І. Витоки духовної культури українського народу. – Вінниця: Континент-Прим, 2006. – 328 с.
12. Зиморович Бартоломей. Потрійний Львів. Leopolis Triplex», Переклад з латинської Н.Царьової; Науковий коментар І.Мицька; Відповідальний редактор О.Шишка. – Львів: Центр Європи, 2002. – 224 с.
13. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. світи / В.А. Греченко та ін. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464с.
14. Історія української архітектури / Ред. В.І. Тимофієнко.– К.: Техніка, 2003.– 472 с.
15. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип’якевича. – 4–те видання. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
16. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П. Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 480 с.
17. Історія української культури. Навч. посіб./ За ред. О. Ю. Палової – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

18. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б.І. Білик та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 607с.
19. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2– 847 с., Т.3, 2003–1245 с. Т. 4. Кн. 1. – 2008. – 1006 с., Т 4. Кн. 2. – 2005.
20. Історія української літератури : у 12 т. - Т. 2: Давня література (друга половина XVI–XVIII ст.) / наук. ред. Юрій Пелешенко, Микола Сулима. – Київ : Наук. думка, 2014. – – 839 с.
21. Історія української літератури : у 12 т. Т.1. Давня література (Х– перша половина XVI ст.). / наук. ред. Юрій Пелешенко, Микола Сулима. – Київ : Наук. думка, 2013. – 840 с.
22. Історія української музики: у 3-х ч. Підручник. Київ–Харків–Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коць. Ч.1. – 1996. – 314 с.; Ч.2. – 1998. – 387 с.; Ч.3. – 2001. – 478 с.
23. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук ті ін. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 351с.
24. Історія української культури : навчальний посібник / С.Д. Гелей [та ін.]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. – 318 с.
25. Історія української культури : хрестоматія : навчальний посібник / За ред. Н.А. Латигіна. – Київ: Київський національний торгівельно-економічний університет, 2018. – 315 с.
26. Каппелер А. Від країни козаків до країни селян. Україна на видноколі Заходу у XVI–XIX ст. – Львів : Літопис, 2022. – 360 с.
27. Кисіль О. Г. Український театр : популярний нарис історії українського театру / Олександр Кисіль. – К. : Книгоспілка, 1925. – 178 с.
28. Кислюк К. Українська культура І чверті XXI ст: повороти модернізаційних перетворень. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 196 с.
29. Кісь Р.Я. Глобальне, національне, локальне : (соціяльна антропологія культурного простору) / Роман Кісь ; Національна академія наук України, Інститут народознавства. – Львів : Інститут народознавства НАН України, 2021. – 358 с.
30. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. / Передмова проф. В.Скотного. – Ч.І. – Львів: Світ, 2003. – 256 с.
31. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. /Передмова проф. С. Павлюка. – Ч. 2. – Львів: Світ, 2004. – 268 с.
32. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Ч. 3. – Львів: Світ, 2005. – 268 с.
33. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І. Наулко та ін.. – 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Либідь, 1993. – 288с.
34. Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / За ред. М..М. Заковича . – К.: Знання, 2007. – 567 с.

35. Лазарович М.В. Ілюстрована історія державотворення та культури України : підручник : в 2 томах. - Т. 1. Від найдавніших часів до Визвольних змагань 1914-1921 років. – Тернопіль : ЗУНУ, 2025. – 590 с.
36. Лазарович М.В. Ілюстрована історія державотворення та культури України : підручник : в 2 томах. – Т. 2. Від втрати державності початку ХХ ст. до московитсько-української війни початку ХХІ ст. – Тернопіль : ЗУНУ, 2025. – 733 с.
37. Макаров А. Світло українського бароко. – К.: Мистецтво, 1994. – 285 с.
38. Методичні вказівки до теми "Національно-культурне відродження України XIX ст." : з дисципліни "Історія української культури" для студентів усіх спеціальностей / [укладачі : О.В. Зінько, Т.І. Сідлецька] ; Міністерство освіти і науки України, Вінницький національний технічний університет. – Вінниця : Вінницький національний технічний університет, 2020. – 41 с.
39. Огієнко І. І. Історія українського друкарства. – К.: Либідь, 1994. – 448 с.
40. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу. – К.: Довіра, 1992. – 141с.
41. Пилипчук Р. Історія українського театру (Від витоків до кінця XIX ст.). – Львів : Наукова думка, Видавництво ЛНУ, 2019. – 356 с.
42. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728с.
43. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1996. – 689 с.
44. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник/ За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994.– 456 с.
45. Ткачук Т. Знакові системи Трипільсько-Кукутенської культурно-історичної спільності (мальований посуд). Частина 1. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 418 с.
46. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С.В. Ульяновська. – К.: Либідь, 1993. – 592с.
47. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / Закович М.М., Зязун І.А., Семашко О.М. та ін. – К.: Товариство «Знання», 2000. – 622с.
48. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник./ Дещинський Л.Є., Денисов Я.Я., Скалецький М.П. та ін. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 304с.
49. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.
50. Українська художня культура: Навч. посіб. / За ред. І.Ф. Ляшенка. – К.: Либідь, 1996. – 416с.
51. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XXст. / НАНУ. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К.: Наук. думка, 2000. – 240с.

52. Фігурний Ю. Історичні витоки військової культури українського козацтва. – 2-ге вид. – К. : Бібліотека українця, 1999. –122 с.
53. Хоменко В.Я. Українська і світова культура. – К.: Вид-во «Україна», 2003. – 336с.
54. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури. – К.: Кондор, 2006. – 258с.
55. Чепелик В. Український архітектурний модерн.– К. : КНУБА, 2000. – 378 с.

***Допоміжна*:**

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2004. – 344с.
2. Антропологічний код української культури і цивілізації / О.О. Рафальський ... [та ін.] ; Національна академія наук України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. - Книга 1. 432 с.; Книга 2. 536 с.
3. Баран В.Д., Баран Я.В. Походження українського народу. – К., 2002. – 403 с.
4. Букач В. М. Історія української культури. Словник-довідник : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти / В. М. Букач, Н. М. Бакланова. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. – 216 с.
5. Букач В. М. Історія української культури. Словник-довідник : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти / В. М. Букач, Н. М. Бакланова. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. – 216 с.
6. Відейко М.Ю. Трипільська цивілізація. – К., 2003. – 184 с.
7. Грушевський М.С. Історія української літератури. – К., 1993. – Т. ІІ. – 264 с.
8. Залізняк Л. Л. Первісна історія України. – К., 1999. – 263 с.
9. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник. – К.: Україна.– 1991.– 256 с.
10. Історія української літератури: В 6т. 9кн. / Упоряд. В.В. Яременко; Приміт. С.К. Росовецького. – К. : Либідь, 1993. – 264с., 285с., 336с., 320с., 256с., 352с., 264с, 280с.
11. Князь Костянтин Острозький і його культурна праця : історична монографія / Митрополит Іларіон. – Вінніпег : [б.в.], 1958. – 216 с.
12. Козубська О. Б. Сакральна готика середньовічного Львова: історичний контекст : Автореф. дис. канд. іст. наук : 07.00.01.– Львів : [б.в.], 2004.– 19 с.
13. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. – К.: Україна, 2000. – 184 с.
14. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. – К.: Наукова думка, 1984. – 176 с.
15. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз / Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. – К.: Знання України, 2013. – 579 с.
16. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні : (ідеї гуманізму епохи Відродження в українській філософії XV-початку XVII століть) : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. – К.: [б.в.], 2003. – 29 с.

17. Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? – Черкаси: ЧДТУ. – 363 с.
18. Лужницький Г. Історія українського театру. Відбитка з Записок НТШ, Т. 171. - Нью Йорк, 1961. – 58 с.
19. Митці України. Енциклопедичний довідник. – К.: ІСБН, 1992. – 847 с.
20. Михайлов Б. Кам'яна Могила – світова пам'ятка стародавньої культури в Україні. – К., 2003. – 152 с.
21. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. – К., 1993. – 87 с.
22. Овсійчук В.А. Майстри українського бароко. Жовківський художній осередок. – К.: Наукова думка, 1991. – 338с.
23. Павлів Д. Бронзова доба. Початок праслов'янської історії // Історія України. – Львів, 1996. - С. 3-50.
24. Розстріляне Відродження : антологія 1917-1933 : поезія - проза - драма - есей / упоряд. Ю. Лавріненко. – 3-тє вид. – Київ: Смолоскип, 2004. – 983 с.
25. Слабошицький М.Ф. Українські меценати : нариси з історії української культури. – Київ: Видавництво М. П. Коць: Ярославів Вал, 2001. – 328 с.
26. Сторінки історії Львівського університету : навч.-метод. посіб. – 2-е вид., доп. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 207 с.
27. Українське бароко та європейський контекст: Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К.: Наукова думка, 1991. – 256 с.
28. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г.С. Дем'янчук та ін. – К.: Вид. Центр «Просвіта», 2006. – 296с.
29. Хижняк З. І. Історія Києво-Могилянської академії / З. І. Хижняк, В. К. Маньківський. – Київ: КМ Академія, 2003. – 181 с.
30. Чижевський Д. І. Українське літературне бароко. – К.: Обереги, 2003. – 575 с.
31. Ukraïner: Чому російська культура заслуговує бути скенсельованою. – Електронний ресурс. Режим доступу: https://ukrainer.net/vidmina-ros-kultury/

Інтернет-джерела:

http://uartlib.org/

http://litopys.org.ua/

https://spadok.org.ua/

https://diasporiana.org.ua/

http://www.gloryukraine.com.ua/

	http://elib.nplu.org/ http://www.spadshina.com/ http://www.kobzar.info/ https://pidru4niki.com/kulturologiya/ http://www.ji.lviv.ua/ji-arhiv.htm
Тривалість курсу	90 годин
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	**Після успішного завершення курсу студент набуде:** • **загальних компетентностей:** ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. • **спеціальних компетентностей:** СК 03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. **Програмні результати навчання:** РН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

	РН06 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності. РН10 Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. **Тож за результатами засвоєння курсу студент повинен**: **знати:** • суть, зміст поняття культура, структуру та функції культури, особливості та риси української культури; • головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації та репрезентанти української культури; • процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду української культури до іншого; • визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів української культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі); • світоглядні засади визначних представників української культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу; • місце та значення української культури в системі світової культури; • зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури; • світоглядні тенденції, які притаманні сучасній українській культурі. **вміти:** • пояснити суть феномену культури, її роль у людській життєдіяльності, способи збереження та передачі базових цінностей культури; • аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення української культури; • характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури України; • порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів; • наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури України; • визначати роль і місце української культури в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку української національної культурної традиції;

	• аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії української, так і світової культури; • обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань історико-культурної спадщини України, а також турбуватися про збереження та примноження національної культурної спадщини.
Ключові слова	Українська культура, національна культура, етнічна культура, періоди української культури.
Формат курсу	Змішаний: дистанційний (лекційні заняття), очний (семінарські заняття).
Теми	**ДОДАТОК (схема курсу)**
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із дисциплін: «Історія України», «Філософія», «Історія політичних учень».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	Лекції. Обговорення у групах. Дискусії. Презентації. Онлайн навчання (на платформі ZOOM). Проблемно-орієнтоване навчання на основі вивчення текстів.
Необхідне обладнання	Програмне забезпечення для доступу до платформи ZOOM. Ноутбук. Проектор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	**Оцінювання** проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: - поточний контроль: практичні/самостійні завдання, есе, контрольний замір знань: максимальна кількість балів – 50; - залік: максимальна кількість балів – 50.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

Виступ на семінарському занятті оцінюється за 5-бальною шкалою.

Академічний виступ на семінарському занятті оцінюється викладачем на основі таких критеріїв:

- Всебічний культурологічний аналіз винесеного питання.
- Вміння проаналізувати інформацію в контексті певного періоду розвитку української культури .
- Чітке і логічне викладення матеріалу, яке демонструє знання основної та додаткової літератури.
- Наявність власної світоглядної позиції в розумінні обговорюваної проблеми та вміння її обґрунтувати.

Виступ на семінарському занятті може супроводжуватися візуальною презентацією, яка значно покращує сприйняття студентами інформації. Презентація оцінюється за 5-бальною шкалою.

Доповнення, уточнення, ремарки до виступу. Критерієм оцінки цієї форми роботи є вміння критично оцінювати виступ основного доповідача/доповідачки та коректно й аргументовано висловлювати власні погляди. Цей вид роботи оцінюється від 1 до 3- х балів

Запитання до виступу, участь у обговоренні. Студенти можуть ставити запитання до доповідача/доповідачки, які демонструють знання винесеної на обговорення проблеми, які допомагають виявити суперечності у виступі або ж відкрити нові аспекти теми, яка винесена на обговорення. Цей вид роботи оцінюється від 0,5 до 2-х балів.

Модульний контроль.

Впродовж семестру передбачене написання *двох* модульних контролів – на 4-му та 8-му семінарському заняттях (тести, напіввідкриті питання, дефініції, таблички, відкрите питання). Максимальна кількість балів, які студент має можливість набрати на модульному зрізі, – 10 балів.

Максимальна кількість балів, які студент має можливість набирати впродовж семестру – 50.

Академічна доброчесність: Письмові роботи, які є передруком текстів з Інтернету або підручників та наукових видань, враховані не будуть. Очікується, що наукові роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування – це приклади

	можливої академічної недоброчесності. Роботи, які включають приклади запозичень, плагіату, компіляції, будуть відхилені. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та обов'язково усі практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених програмою курсу. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях, без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Питання до заліку	**Орієнтовний перелік питань для підготовки до заліку:** 1. Розуміння поняття культури як суспільного та духовного феномену: еволюція поглядів та сучасні інтерпретації поняття. 2. Структура та функції культури. 3. Предмет курсу «Історія української культури». Феномен української культури. 4. Особливості світогляду та характерології українського народу як підґрунтя української культури. 5. Українська культура як складова та невід'ємна частина світової культури. 6. Культурогенез та етногенез українського народу. Витоки української культури. 7. Ентнопсихологічні та антропологічні особливості українське народу у світлі української культури. 8. Теорії та концепції походження українського народу в контексті культурогенезу. 9. Матеріальна та духовна культура стародавнього населення України (палеоліт, мезоліт, неоліт, енеоліт). 10. Культура мідно-бронзової та залізної доби (кіммерійці, скіфи, сармати, антична епоха Причорномор'я). 11. Характерні риси культури ранньослов'янського періоду. Основні археологічні культури. 12. Специфіка та характерні риси дохристиянської культури Київської Русі. 13. Вплив християнства на духовну культуру Київської Русі. 14. Матеріальна та духовна культура Київської Русі (книжна культура, архітектура та образотворче мистецтво тощо).

	15. Особливості та характеристика культури Галицько-Волинської Русі. 16. Готична архітектурна спадщина в українській культурі XIV – XV ст. 17. Поширення гуманістичних ідей в духовній культурі України доби Ренесансу. Феномен Олельковицького Ренесансу. 18. Культурні осередки доби Відродження та їхня роль в українському культурному процесі XVI – XVII ст. 19. Розвиток освіти та наукових знань в Україні: книгодрукування та культурно-просвітницька діяльність братських шкіл. 20. Архітектура і образотворче мистецтво доби Ренесансу. «Золотий вік» Львівського архітектурного Ренесансу. 21. Музична культура і театральне мистецтво епохи Ренесансу. 22. Історичні та суспільно-політичні передумови розвитку української культури. Самобутні риси культури Козацької держави. 23. Феномен козацького бароко в архітектурі та образотворчому мистецтві. 24. Розвиток освіти та наукових знань в Україні II пол. XVII – поч. XVIII ст. Діяльність Києво-Могилянської Академії. 25. Особливості літературної діяльності в українській культурі: козацькі літописи, полемічна література тощо. 26. Музична культура і театральне мистецтво культури українського бароко. 27. Ґенеза та періодизація національно-культурного відродження в Україні наприкінці XVIII – початку XX ст. 28. Характерні риси дворянського періоду національно-культурного відродження в Україні. 29. Особливості народницького періоду національно-культурного відродження. 30. Модерністичний період національно-культурного відродження в Україні та його характеристики. 31. Феномен національно-культурного відродження у Галичині. 32. Головні тенденції та періодизація розвитку української культури XX ст. 33. «Розстріляне Відродження» 20-30-х років XX ст. та його трагічні наслідки для української культури. 34. Особливості радянської доби в українській культурі. Панування соцреалізму. 35. Феномен дисидентів-шістдесятників як спроба відновлення української самобутності. 36. Творчість діячів української культури в еміграції. 37. Період «перебудови» в Україні як передумова національного відродження української культури. 38. Постмодерністичні тенденції в сучасній українській культурі. 39. Особливості та характерні риси українського соціокультурного простору наших днів. 40. Перспективи розвитку української культури у XXI ст.

	41. Культурна ситуація в Україні в умовах війни.
Опитування	Анкета-оцінка з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
Тиж. 1. **2 акад. год.** **Тиж. 2.** **2 акад. год.**	**Тема 1. Світоглядно-теоретичні основи курсу «Історія української культури».** 1. Розуміння поняття культури, її структура та функції. 2. Джерельна база та періодизація української культури. 3. Основні риси української культури. 4. Поняття світової, національної та етнічної культури: зміст та характеристика. 5. Антропологічні та етнопсихологічні риси українців як підґрунтя формування української культури.	Лекція Семінарське заняття	1. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4–те видання. – К.: Либідь, 2002. – 656 с. 2. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П. Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 480 с. 3. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с. 4. Каппелер А. Від країни козаків до країни селян. Україна на видноколі	1). Зіставити та віднести певні риси характерології чи національного характеру українців з відповідними теоретичними концепціями: В. Антоновича, М. Костомарова, М. Шлемкевича, О.Кульчицького та ін. (*у формі інтерактивної гри*). 2). Навести конкретні приклади: матеріальних та духовних цінностей культури, її предметних та особистих форм (*культурологічний диктант*)	1 тиждень

			Заходу у XVI–XIX ст. – Львів : Літопис, 2022. – 360 с. 5. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С.В. Ульяновська. – К.: Либідь, 1993. – 592с. Лазарович М.В. 6. Ілюстрована історія державот ворення та культури України : підручник : в 2 томах. - Т. 1. Від найдавніших часів до Визвольних змагань 1914-1921 років. – Тернопіль : ЗУНУ, 2025. – 590 с.	3). Опрацювання уривків літературних джерел зі запропонованої тематики: * Антонович В. «Три національні типи народні», * Кульчицький О. «Національні риси українського народу», ** Костенко Л.* «Гуманітарна аура нації або дефект головного дзеркала».	
Тиж. 3. **2 акад. год.** **Тиж. 4.** **2 акад. год.**	**Тема 2. Історичні умови виникнення та витоки української культури.** 1. Поняття «культурогенезу» та «етногенезу» українського народу. 2. Матеріальна та духовна культура стародавнього населення України (палеоліт, мезоліт, неоліт, енеоліт). Основні археологічні стоянки та культури. 3. Культура мідно-бронзової та залізної доби (кіммерійці, скіфи, сармати, антична колонізація Причорномор'я). Основні археологічні культури.	Лекція Семінарське заняття	. 1. Археологія України : курс лекцій : навч. посіб / за ред. Л. Л. Залізняка. – Київ: Либідь, 2005. – 502 с. 2. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с. 3. Михайлов Б. Кам'яна Могила – світова пам'ятка стародавньої культури в Україні. – К., 2003. – 152 с. 4. Ткачук Т. Знакові системи Трипільсько-Кукутенської культурно-історичної спільності (мальований посуд). Частина 1. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 418 с.	1). Зіставити характерні риси/ культурні пам'ятки, артефакти з конкретною культурою: скіфів, сарматів, кіммерійців, трипільців, жителів античних міст Пн. Причорномор'я тощо (*культурологічний диктант*). 2). Підготуватися до дискусії на тему: «Пантеон східнослов'янських богів: чи можна вести мову про актуальність/ неактуальність язичництва у наші дні».	1 тиждень

	4. Характерні риси культури ранньослов'янського періоду. Основні археологічні культури.		5. Павлів Д. Бронзова доба. Початок праслов'янської історії // Історія України. – Львів, 1996. - С. 3-50.		
Тиж. 5. **2 акад. год.** **Тиж. 6.** **2 акад. год.**	**Тема 3. Особливості української культури княжого часу** 1. Специфіка та характерні риси дохристиянської культури Княжої Русі. 2. Вплив християнства на духовну культуру Русі. 3. Художньо-мистецька та книжна культура Княжої Русі християнського періоду: 3.1. Феномен книжної культури. 3.2. Архітектура, іконопис, ювелірне мистецтво. 3.2. Музичне та театральне мистецтво давньоруського періоду. 4. Особливості та характеристика культури Галицько-Волинської Русі. Основні книжні та архітектурні пам'ятки.	Лекція Семінарське заняття	1. Зиморович Бартоломей. Потрійний Львів. Leopolis Triplex», Переклад з латинської Н.Царьової; Науковий коментар І.Мицька; Відповідальний редактор О.Шишка. – Львів: Центр Європи, 2002. – 224 с. 2. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Ч.І. – Львів: Світ, 2003. – 256 с. 3. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. – К.: Наукова думка, 1984. – 176 с. 4. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728с. 5. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1996. – 689 с. 6. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С.В. Ульяновська. – К.: Либідь, 1993. – 592с.	1). Провести порівняльний культурологічний аналіз культури Київської Русі та культури Галицько-Волинської Русі. *2).* Підготуватися до дискусії на тему: «Зміст та значення прийняття християнства для культури Княжої Русі». 3). Самостійне опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Митрополит Іларіон «Слово про закон і благодать», * Мономах Володимир «Літопис Руський: Поучення».	1 тиждень

Тиж. 7. **2 акад. год.** **Тиж. 8.** **2 акад. год.**	**Тема 4. Добра польсько-литовської колонізації (період готики) та культурні традиції українського Ренесансу (XIV – І пол. XVII ст.).** 1. Готична спадщина в у українській архітектурній та книжній традиції доби польсько-литовського періоду. 2. Поширення гуманістичних ідей в духовній культурі України доби Ренесансу. Феномен Олельковицького Ренесансу. Представники раннього гуманізму. 3. Розвиток освіти та наукових знань в Україні: книгодрукування та культурно-просвітницька діяльність братських шкіл. Полемічна література доби Ренесансу. 4. Архітектура і образотворче мистецтво доби Ренесансу. «Золотий вік» Львівського архітектурного Ренесансу. 5. Музична культура і театральне мистецтво епохи Ренесансу.	Лекція Семінарське заняття	1. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4–те видання. – К.: Либідь, 2002. – 656 с. 2. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П. Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 480 с. 3. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні : (ідеї гуманізму епохи Відродження в українській філософії XV-початку XVII століть) : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. – К.: [б.в.], 2003. – 29 с. 4. Князь Костянтин Острозький і його культурна праця : історична монографія / Митрополит Іларіон. – Вінніпег : [б.в.], 1958. – 216 с. 6. Козубська О. Б. Сакральна готика середньовічного Львова: історичний контекст : Автореф. дис. канд. іст. наук : 07.00.01.– Львів : [б.в.], 2004. – 19 с.	1). Запропонувати термінологічний аналіз понять: гуманізм, антропоцентризм, полемічна література, братський рух, ренесансний стиль (*у вигляді культурологічного диктанту*). 2). Зіставити та віднести певну персоналію/діяча української культури з відповідним культурно-освітнім осередком – Львівське Ставропігійське братство, Київський вчений гурток, Острозький освітньо-культурний осередок (у формі інтерактивної гри). 3). Опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Оріховський-Роксолан Станіслав «Напучення польському королеві Сигізмунду-Августу», * Смотрицький Герасим «Ключ Царства Небесного».	1 тиждень

Тиж. 9. **2 акад. год.** **Тиж. 10.** **2 акад. год.**	**Тема 5. Особливості української культури ІІ пол. XVII – XVIII ст.** 1. Історичні та суспільно-політичні передумови розвитку української культури. Самобутні риси культури Козацької держави. 2. Феномен козацького бароко в архітектурі та образотворчому мистецтві. 3. Розвиток освіти та наукових знань в Україні ІІ пол. XVII – поч. XVIII ст. Діяльність Києво-Могилянської Академії. 4. Особливості літературної діяльності в українській культурі: козацькі літописи, полемічна література тощо. 5. Музична культура і театральне мистецтво культури українського бароко.	Лекція Семінарське заняття	1. Антонович В. Б. Про козацькі часи на Україні / Післям. М. Ф. Слабошпицького; Комент.: О. Д. Василюк, І. Б. Гирич. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с. 2. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. /Передмова проф. С. Павлюка. – Ч. 2. – Львів: Світ, 2004. – 268 с. 3. Майстри українського бароко. Жовківський художній осередок. – К.: Наукова думка, 1991. – 338с. 4. Макаров А. Світло українського бароко. – К.: Мистецтво, 1994. – 285 с. 5. Хижняк З. І. Історія Києво-Могилянської академії / З. І. Хижняк, В. К. Маньківський. – Київ: КМ Академія, 2003. – 181 с. 6. Чижевський Д. І. Українське літературне бароко. – К.: Обереги, 2003. – 575 с.	1). Поміркуйте над зіставленням загальних характеристик культури європейського бароко та національних особливостей культури власне українського бароко (козацьке, мазепинське) (*у формі короткого письмового обґрунтування*). 2). Здійснити підбірку взірців української барокової поезії – «вірші-раки», «акро-вірші» тощо (*у вигляді презентації*). 3). Опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Прокопович Феофан «Про риторичне мистецтво».	1 тиждень
Тиж. 11. **2 акад. год.**	**Тема 6. Просвітництво в українській культурі. Українська культура кін. XVIII – поч. XX ст.: національно-культурне відродження.** 1. Феномен українського Просвітництва.	Лекція	1. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П. Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 480 с.	1). Віднести конкретну культурну пам’ятку/ діяча / подію / характеристику до певного періоду національно-культурного	1 тиждень

Тиж. 12. **2 акад. год.**	2. Ґенеза та періодизація національно-культурного відродження в Україні наприкінці XVIII – XIX ст. Періодизація М.Гроха, Р.Шпорлюка, І.Лисяка-Рудницького. 3. Характерні риси української культури першої половини XIX ст. Дворянський період: 3.1. Історична та етнографічна спадщина: представники. 3.2. Літературне відродження: представники. Романтизм у літературних пошуках. 3.3. Класицизм та ампір. Мистецька традиція реалізму. 4. Особливості української культури середини та ІІ-ї половини XIX ст. Народницький період: 4.1. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства. 4.2. Рух «хлопоманів» та громадівців. 4.3. Діяльність Південно-західного відділу імперського географічного товариства у Києві. 4.4. Період еклектики. Бідермаєр. 4.5. «Театр корифеїв». 5. Феномен національно-культурного відродження XIX ст. у Галичині.	Семінарське заняття	2. Кравич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Ч. 3. – Львів: Світ, 2005. – 268 с. 3.Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? – Черкаси: ЧДТУ. – 363 с. 4. Пилипчук Р. Історія українського театру (Від витоків до кінця XIX ст.). – Львів : Наукова думка, Видавництво ЛНУ, 2019. – 356 с. 5. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728с. 6. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1996. – 689 с. 7. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XXст. / НАНУ. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К.: Наук. думка, 2000. – 240с. 8. Українська художня культура: Навч. посіб. / За ред. І.Ф. Ляшенка. – К.: Либідь, 1996. – 416с.	відродження – дворянського, народницького чи модерністичного (*у формі інтерактивної гри*). 2). Порівняти (знайти спільне, відмінне, зіставити, протиставити) особливості національно-культурного відродження в Галичині у контексті процесів відродження загальноукраїнської культури (*у формі короткої творчої письмової роботи*). 3). Самостійне опрацювання першоджерел зі запропонованої тематики: * Сковорода Григорій «Розмова п’яти перехожих про істинне щастя в житті», * «Історія Русів», * «Книга буття українського народу».	

Тиж. 13. **2 акад. год.** **Тиж. 14.** **2 акад. год.**	**Тема 7. Особливості української культури XX ст.** 1. Український модернізм та модерн поч. XX ст. (у літературі, мистецтві, архітектурі, театральному та музичному мистецтві). 2. «Розстріляне Відродження» 20-30-х років XX ст. та його трагічні наслідки для української культури. 3. Особливості радянської доби в українській культурі. Панування соцреалізму. 4. Феномен дисидентів-шістдесятників як спроба відновлення української самобутності. 5. Творчість діячів української культури в еміграції.	Лекція Семінарське заняття	1. Історія української архітектури / Ред. В.І. Тимофієнко.– К.: Техніка, 2003.– 472 с. 2. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П. Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 480 с. 3. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. –Ч. 3.– Львів: Світ, 2005.– 268 с. 4. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728с. 5. Розстріляне Відродження : антологія 1917-1933 : поезія - проза - драма - ес ей / упоряд. Ю. Лавріненко. – 3-тє вид. – Київ: Смолоскип, 2004. – 983 с. 6. Чепелик В. Український архітектурний модерн.– К. : КНУБА, 2000. – 378 с.	1). Зіставити та віднести відповідні характерні риси/ культурні пам’ятки/ діячів до певних модерністичних стильових напрямів української культури. 2). Підготуватися до участі у дискусії на тему: «Розстріляне Відродження: трагічні наслідки для української культури». 3). Опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Донцов Дмитро «Націоналізм», * Липинський В’ячеслав «Листи до братів-хліборобів», * Петров Віктор «Українські культурні діячі УРСР – жертви большевицького терору».	1 тиждень
Тиж. 15. **2 акад. год.**	**Тема 8. Специфіка української соціокультурної ситуації сьогодення.** 1. Період «перебудови» в Україні як передумова національного відродження української культури. Період	Лекція	1. Ваврух М.І. Нариси з історії української культури : ар хітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно. – Львів: Світ, 2018. – 223 с. 2. Історія української культури : навч. посіб. / за ред. проф. В. П.	1). Творче завдання: «П’ять рис, що характеризують сучасний стан української культури» (*у формі короткої письмової роботи*).	1 тиждень

Тиж. 16. **2 акад. год.**	відновлення Незалежності України. 2. Постмодерністичні тенденції в сучасній українській культурі. 3. Особливості та характерні риси українського соціокультурного простору наших днів. 4. Культурна ситуація в Україні в умовах російсько-української війни.	Семінарське заняття	Мельника, М. В. Кашуби і А. В. Яртися ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 480 с. 3. Лазарович М.В. Ілюстрована історія державотворення та культури України : підручник : в 2 томах. – Т. 2. Від втрати державності початку XX ст. до московитсько-української війни початку XXI ст. – Тернопіль : ЗУНУ, 2025. – 733 с. 4. Чому російська культура заслуговує бути скенсельованою. – Електронний ресурс. Режим доступу: https://ukrainer.net/vidmina-ros-kultury/	2). Підготуватися до участі у дискусії на тему: «Українське суспільство у пошуці нових соціокультурних парадигм розвитку». 3). Опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Андрухович Юрій «Повернення літератури?», * Пахльовська Оксана «Українська культура у вимірі пост: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм».	